

II. PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA

A Synthesis of Polish Law, Tadeusz Guz, Jan Głuchowski, Maria R. Pałubska (eds.), Peter Lang Internationaler Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main - Berlin - Bern-Bruxelles-New York-Oxford-Wien 2009, Part 1 – ss. 742, Part. 2 – ss. 411.

Idea publikowania książki w języku angielskim poświęconej syntezie prawa polskiego zrodziła się w środowisku naukowym skupionym wokół Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych w Tomaszowie Lubelskim, ośrodka zamiejscowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Recenzowana praca stanowić ma, zgodnie z intencjami redaktorów tomów, swoistą syntezę prawa polskiego przeznaczoną dla czytelnika niewładającego językiem polskim. Zamierzenie zatem bardzo ambitne i wymagające dużego wysiłku tak ze strony autorów poszczególnych rozdziałów, jak i redaktorów przygotowujących książkę do publikacji. Gdyby syntetycznie ująć cele, jakie miała zrealizować recenzowana praca, to można je sprowadzić do następujących zamierzeń:

Po pierwsze – systematyczna prezentacja współczesnego stanu nauk prawnych. Nie jest to zadanie łatwe, jeśli przypomni się, że mamy do czynienia w Polsce z procesem narastającej segmentacji i niekiedy fragmentaryzacji polskiej nauki o prawie. Oczywiście jest to zjawisko występujące dość powszechnie w świecie, ale w Polsce nabrało szczególnego przyspieszenia po akcesji olski do Unii Europejskiej w 2004 r. Po drugie – przybliżenie czytelnikowi anglojęzycznemu problemów i zagadnień, jakie podejmuje współczesna polska nauka o prawie. Po trzecie – dokonanie syntezy polskiego prawa.

Jak wiadomo, każda synteza cudzych poglądów, myśli czy osiągnięć wiąże się z co najmniej dwoma niebezpieczeństwami: pierwsze związane jest z pominięciem jakiegoś wątku szczególnie doniosłego dla czyjejs twórczości lub obszaru badań, drugie związane jest ze zbytym uproszczeniem myśli bądź też będących przedmiotem syntezy.

Już w tym miejscu należy podkreślić, że Redaktorzy oraz Autorzy recenzowanej pracy uniknęli wyżej wymienionych niebezpieczeństw. Niektóre tylko prace, składające się na poszczególne tomy, mają charakter szczegółowy. Mam tu na myśli np. rozdział autorstwa W. Łączkowskiego poświęconego polskiemu prawu wyborczemu, czy pracę G. Gozdóra dotyczącą polskiego procesu karnego. Podobnie ma się rzecz z drugim przeze mnie wymienionym niebezpieczeństwem. Czytelnik otrzymał bowiem w miarę całościowe i obszernie opracowanie współczesnych problemów polskiej nauki o prawie, obejmujące należycie dobrany i usystematyzowany zestaw zagadnień szczegółowych. Fakt ten skłania mnie do jednoznacznego wniosku, że mamy do czynienia z dziełem pod tym względem kompletnym.

Recenzent omawianej pracy stoi przed trudnym zadaniem. Po pierwsze, recenzowana książka jest ogromnym dziełem – składają się na nią prace napisane przez dwudziestu siedmiu Autorów zawarte na 1153 stronach. Nie sposób zatem przyjąć strategii polegającej na omówieniu, nawet w sposób wybiórczy, poszczególnych prac składających się na dwa tomy recenzowanej pracy. Po drugie, prace te w swej ogromnej liczbie stanowią syntezę poszczególnych gałęzi prawa polskiego, których znajomość dla polskiego czytelnika, zwłaszcza studentów, dogmatyków prawa i praktyków wydaje się oczywista. Dlatego w prezentacji zawartości książki ograniczę się do przedstawienia kolejnych jej rozdziałów, bez szczegółowej prezentacji ich treści.

Tom pierwszy rozpoczyna się od części poświęconej historii i filozofii prawa, a także jego aksjologicznym podstawom. Autorzy podejmują następujące wątki: S. Wielgus omawia relacje między prawem polskim a prawem zachodniej Europy w okresie Średniowiecza; R. Dębiński charakteryzuje wpływ prawa rzymskiego na kulturę prawną w Polsce; z kolei T. Guz analizuje filozoficzno-prawny

kontekst prawa polskiego; M. Piechowiak stara się pokazać aksjologiczne podstawy prawa polskiego, a L. Antonowicz definiuje prawno-międzynarodowy status współczesnej Polski. W ramach pierwszej części pierwszego tomu znajduje się również praca W. Bednaruka poświęcona historii polskiego prawa konstytucyjnego.

Część druga pierwszego tomu poświęcona została omówieniu podstawowych gałęzi prawa publicznego. I tak, D. Dudek analizuje treść Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1 kwietnia 1997 r., a W. Łączkowski zajmuje się aktualnymi zagadnieniami dotyczącymi działalności orzeczniczej Trybunału Konstytucyjnego oraz prawa wyborczego; S. Wrzosek stara się przybliżyć Czytelnikowi niełatwe problemy polskiego prawa administracyjnego, a W. Fundowicz przedstawia podstawowe instytucje polskiej procedury administracyjnej.

W części trzeciej tego tomu Autorzy omawiają podstawowe gałęzie polskiego prawa prywatnego. M. Dyjakowska przedstawia regulacje zawarte w części ogólnej prawa cywilnego, w następnym rozdziale zaś ta sama Autorka opisuje podstawowe zasady i instytucje prawa własności; z kolei J. Petraniuk charakteryzuje prawo umów. Następne rozdziały poświęcone zostały polskiej procedurze cywilnej (G. Trojanowski), a także prawu małżeńskiemu i rodzinnemu (A. Dziega, Z. Jancewicz, P. Telusiewicz, M. Greszta). Ostatni rozdział pierwszego tomu, autorstwa M. Pałubskiej, poświęcony został omówieniu polskiego prawa międzynarodowego prywatnego.

Na drugi tom recenzowanej książki, znacznie skromniejszy objętościowo, składają się trzy części. Pierwszą część otwiera rozdział autorstwa A. Grześkowiak, omawiający polskie prawo karne. Kolejne dwa rozdziały poświęcone są odpowiednio polskiemu prawu karnemu wykonawczemu (M. Kuć) oraz procedurze karnej (G. Gozdór).

Część druga dotyczy zagadnień z zakresu prawa finansowego (J. Głuchowski), handlowego (A. Herbert), gospodarczego publicznego i prywatnego (C. Kosikowski) oraz prawa pracy (G. Goździewicz). Ostatnia część tomu została poświęcona regulacjom prawnym dotyczącym relacji między Rzeczpospolitą Polską a Kościołami i związkami wyznaniowymi (J. Krukowski), a także polskiemu prawu kanonicznemu (M. Sitarz).

Jak wynika z powyższego przeglądu, w pracy zostały przedstawione w zasadzie najważniejsze gałęzie prawa polskiego. Upoważnia to do stwierdzenia, że kolejną dodatnią cechą omawianej książki jest kompleksowość prowadzonych rozważań. Reasumując, należy podkreślić, że recenzowana praca zbiorowa pod redakcją T. Guza, J. Głuchowskiego oraz M. R. Pałubskiej, mimo iż stanowi rezultat badań prowadzonych przez różnych Autorów z różnych środowisk naukowych, może stanowić przykład zwartości pracy i konsekwentnego realizowania celu, jakim jest pokazanie Czytelnikowi zagranicznemu w sposób syntetyczny najważniejszych instytucji i zasad prawa polskiego.

Na zakończenie warto zwrócić uwagę na jeszcze jeden fakt. Otóż recenzowana praca, oprócz swych walorów dydaktycznych zarówno dla studentów prawa, pracowników nauki, jak i prawników funkcjonujących w obrocie prawnym, jest również ważnym przedsięwzięciem kulturowym pokazującym, że rozwiązania prawne, instytucje i zasady podstawowych gałęzi prawa polskiego stanowią istotną część wspólnego dorobku europejskiej kultury prawnej, a zagadnienia, jakie podejmują polskie nauki prawne, mają charakter uniwersalny.

Marek Smolak

Bartłomiej Nowak, *Wewnętrzny Rynek Energii w Unii Europejskiej*, Warszawa 2009, ss. 302.

Praca doktora Bartłomieja Nowaka została poświęcona analizie procesu tworzenia konkurencyjnego i zliberalizowanego Wewnętrznego Rynku Energii w Unii Europejskiej na przykładzie czterech krajów: Polski, Niemiec, Francji i Wielkiej Brytanii. Analiza przepisów prawa europejskiego, wzbogacona elementami porównawczymi, wypełnia istotną lukę w refleksji doktryny prawa w tym zakresie.

Ambicją recenzowanego studium jest ukazanie teoretycznych i praktycznych aspektów rozwoju konkurencji i liberalizacji rynków energii elektrycznej i gazu. Książka podzielona została na dwa